

Protokoll nr 2/2026 från möte med övervakningskommittén för den strategiska planen för GJP

Tid: Den 2 juni 2026

Plats: Clarion Hotel Wisby och digitalt

Dagordning: Se bilaga 1

Deltagare: Se bilaga 2

1 Mötets öppnande

Ordföranden Tobias Olsson (**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**) förklarade mötet öppnat och hälsade alla välkomna.

2 Godkännande av dagordningen

Övervakningskommittén beslutade att godkänna dagordningen. Inga övriga frågor anmälades.

3 Lägesrapport om programmets genomförande samt kommunikationsinsatser

Sara Grigoryan (**ÖK-sekretariatet**) presenterade lägesrapport om programmets genomförande (se bilaga 3).

Diskussion

Jenny Ekman (**Naturskyddsföreningen**) kommenterade att de sänkta målvärdena för ekologisk produktion beror på minskad areal och hon undrade varför fler åtgärder inte genomförs för att öka intresset och därmed måluppfyllelsen. Sara Grigoryan (**ÖK-sekretariatet**) svarade att åtgärder redan har vidtagits inom ramen för den strategiska planen men att trenden ändå är nedåtgående, vilket Jordbruksverket informerat om tidigare. Christine Bergh (**Jordbruksverket**) tillade att marknadsföringsinsatser ligger utanför den strategiska planen. Josefine Johansson Zuazu (**Ekologiska Lantbrukarna**) underströk vikten av marknadsföringsinsatser eftersom ekologisk produktion regleras i EU-lagstiftningen och EU har ett mål på 25 % ekologiskt odlad jordbruksmark. Josefine ansåg att det behövs bättre kommunikation till konsumenterna då Sverige har tagit bort motsvarande nationella mål.

Sofia Björnsson (**Lantbrukarnas Riksförbund**) undrade över anslutningen av kor för djurvälståndersättning för mjölkkor. Christine Bergh (**Jordbruksverket**) svarade att ersättningen kräver mjölkkor på betesmark och att ersättningsnivån har höjts. Planerad omfattning är 210 000 djurenheter och utfallet är 242 000 ansökta djurenheter, vilket motsvarar 115 % av målet och ett oväntat stort söktryck. Jordbruksverket planerar nu förändringar i ersättningen och bedömer att målet även 2027 kommer att överträffas. Josefine Johansson Zuazu (**Ekologiska Lantbrukarna**) tyckte att det var glädjande med högt söktryck, men efterfrågade tyd-

liga krav på marktäckning eller en viss areal för betande kor. Josefine noterade också att klövverkningsprogram för ekologiska lantbrukare visar att klövarna inte behöver verkas lika ofta när korna betar.

Josefin Hjort (**Havs- och vattenmyndigheten**) menade att motiveringen för R.16 (bevattningsdammar) angående att den konkurrerar med LOVA-stödet är missvisande, eftersom LOVA riktar sig till andra insatser. Josefin påpekade också att täckdikning nämns i mål R.26, som inte uppnås, och att det saknas förklaring till varför vattenvården inte fungerar. Sara Grigoryan (**ÖK-sekretariatet**) svarade att flera stöd bidrar till samma indikator och att den låga måluppfyllelsen för R.26 främst beror på ökad konkurrenskraft och hon nämnde vidare att vattenvårdsåtgärdens resultat för räkenskapsår 2026 ser bra ut, men att det finns en risk att det totala målet inte nås.

Josefine Johansson Zuazu (**Ekologiska Lantbrukarna**) kommenterade att det finns behov av mer information om bevattningsdammar och lyfte också att tillhörande installationer bör ingå i stödet. Josefine pekade på brist på entreprenörer för täckdikning, försenade utbetalningar till tidigare stödmottagare och behov av stöd för backdikning och rensning av vanliga diken. Josefine menade även att försenade utbetalningar minskar antalet sökande. Jenny Ekman (**Naturskyddsföreningen**) instämde i behovet av öppna diken och menade att stödet bör höjas. Christine Bergh (**Jordbruksverket**) svarade att inga förslag om högre enhetsbelopp har lagts fram, men att maxnivån för stöd redan har justerats.

Ordföranden föreslog att ledamöterna mejlar eller bilateralt tar upp ytterligare synpunkter.

4 Stödmyndigheternas lägesrapporter om programmets genomförande

Stefan Carlsson (**Länsstyrelsen**), Pasi Kemi (**Jordbruksverket**) och Lovisa Westling (**Lokal utveckling Sverige**) presenterade läget för respektive myndighet och organisation (se bilagor 4a-4c).

Diskussion

Josefin Hjort (**Havs- och vattenmyndigheten**) önskade utrymme för att diskutera lägesrapporterna till kommande möten, eftersom informationen är svår att förstå utan expertkunskap. Urve Laas (**EU-kommissionen**) instämde i att det är viktigt att få andras synpunkter.

Irene Oskarsson (**Hela Sverige ska leva**) undrade över svårigheterna med att ansöka om utbetalning. Stefan Carlsson (**Länsstyrelsen**) förklarade att projekt kan bli försenade eller att sökande kan begära förlängd projekttid. Andreas Mattisson (**Jordbruksverket**) menade att vissa väntar med delutbetalning tills slututbetalning, även utan försening, och att det kan behövas strängare krav på tidig utbetalningsansökan för att undvika försenade medel.

Sofia Björnsson (**Lantbrukarnas Riksförbund**) höll med om tidigare synpunkt att det är bra att få tid för kommentarer. Sofia påpekade också att ÖK:s studiebesök visade hur konsulter kan påverka antalet ansökningar om vattenåtgärder och att samarbetet mellan länsstyrelsen och konsulter är känsligt när investeringar är beroende av konsulterna.

Josefine Johansson Zuazu (**Ekologiska Lantbrukarna**) ansåg det negativt om stödprocessen blir alltför beroende av konsulter för att sökanden ska klara ansökan. Josefine påpekade också att delutbetalningar begärs i mindre omfattning när sökande har tillräcklig egen budget och att konsultberoendet gör att mindre företag hamnar i en sämre position med konsekvensen att de utan investeringsstöd får svårare att få banklån. Josefine ansåg att villkoren för stöd bör förbättras så att även små jordbruk och företag kan få projekt- och investeringsstöd. Andreas Mattisson (**Jordbruksverket**) svarade att Jordbruksverket är medveten om problemet och att frågan om hur stödet kan justeras tas med i nästa period och hur man kan justera stödet så att det inte enbart gynnar ökad produktion och därmed stora företag. Andreas menade också att

det är en stor utmaning att nå rätt företag, då stöd inte ska ges till dem som skulle gjort satsningen ändå, men inte heller till företag som inte är livskraftiga och kan leva i fem år.

Jonas Bodenheim (**Hushållningssällskapens förbund**) kommenterade angående konsulter att banker ofta kräver en tredje aktör/en konsult i vid beslut om lån lånebeslut. Jonas menade dessutom att långa handläggningstider är en utmaning, eftersom mycket kan förändras under resans gång.

5 Information om handläggningstider

Rickard Gustafsson (**Jordbruksverket**) och Stefan Carlsson (**Länsstyrelsen**) informerade om läget med handläggningstider. Sara Grigoryan (**ÖK-sekretariatet**) informerade om förslag till förenklade kostnadsalternativ till nästa program (se bilagor 5a-5c).

Diskussion

Sofia Björnsson (**Lantbrukarnas Riksförbund**) hade fått vittnesmål om lång handläggningstid och undrade om situationen har förbättrats sedan landsbygdsprogrammet avslutades. Vidare undrade Sofia vad som menas med den ”tekniska frivilliga övertiden” som Jordbruksverket infört. Rickard Gustafsson (**Jordbruksverket**) svarade att personalen kan arbeta fler timmar mot en högre ersättning. Stefan Carlsson (**Länsstyrelsen**) kommenterade att många åtgärder redan har genomförts, men att det är svårt att sammanställa resultatet för alla länsstyrelser samt att gemensamma ansökningsomgångar i huvudsak är positiva och underlättar målstyrningsarbetet. Rickard Gustafsson lyfte att arbetet med den strategiska planen stoppades upp av landsbygdsprogrammet, vilket blev en tung ”ryggsäck” att hantera och menade att det nu är positivt att kunna fokusera enbart på den strategiska planen. Stefan Carlsson höll med om att det var en tuff period med avslutandet av landsbygdsprogrammet förra året.

Josefine Johansson Zuazu (**Ekologiska Lantbrukarna**) menade att bra åtgärder har satts in, till exempel att ringa till stödmottagarna, och frågade om ofullständiga ansökningar även är framtagna av konsulter. Vidare undrade Josefin Johansson Zuazu om det finns fler ansökningar med ”glädjekalkyl” nu jämfört med tidigare och refererade till en studie som Ekologiska Lantbrukarna hade gjort. Stefan Carlsson (**Länsstyrelsen**) bekräftade förekomsten av ofullständiga ansökningar även från konsulter och förtydligade att om flera ansökningar hamnar på samma poäng kan det avgörande vara när ansökan lämnades in. Vidare menade Stefan Carlsson att ”glädjekalkyler” är vanligare i konkurrensutsatta ansökningsomgångar och konstaterade att dessa är fler jämfört med tidigare. Johan Linde (**Länsstyrelsen**) kommenterade att nästan alla ansökningar kräver komplettering, bland annat ofta på grund av avsaknad av dubbla offerter. Johan menade att ”glädjekalkyler” är vanligare i ansökningar om mer differentierad verksamhet.

Sofia Björnsson (**Lantbrukarnas Riksförbund**) undrade vilka förbättringspotentialer och förenklade kostnadsalternativ som kan tas med, vilka som eventuellt missas av stödet samt vilka för- och nackdelar det innebär. Sofia noterade att länsstyrelsen talar om ett fördjupat samarbete och undrade om syftet är att undvika en ny handläggningsspuckel. Stefan Carlsson svarade att pengar delas ut i omgångar och att investeringar måste vara slutförda senast 2028. Länsstyrelserna fortsätter enligt Stefan att arbeta efter en framgångsrik samarbetsstruktur och har lärdomar kring poängsättning. Rickard Gustafsson påpekade på att tempot för bedömningar måste öka och att man bör utvärdera hur reglerna påverkar praktiken. Rickard lyfte också fram en målkonflikt mellan snabb komplettering och god kundservice, som han menade bör diskuteras.

Jenny Ekman (**Naturskyddsföreningen**) undrade om det finns risk för överlappning med nästa programperiod. Stefan Carlsson (**Länsstyrelsen**) svarade att det inte finns så många

långvariga projekt, förutom i stöden för kompetensutveckling och samarbete. Johan Linde (**Länsstyrelsen**) kommenterade att länsstyrelserna ska vara beredda när utbetalningarna sker och undvika att de hamnar i sista månaden genom att tidigarelägga eller förlänga dem, vilket underlättar produktionsplaneringen. Stefan Carlsson konstaterade att många startstöd har slutdatum 2029 för att hinna genomföra affärsplanen, men att det däremot kommer att vara få investeringar kvar att hantera efter 2029.

Åsa Wolgast Broberg (**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**) kompletterade kring risk för puckel att landsbygdsprogrammets utgifter under förra programperioden har kunnat betalas ut under tre år, medan den strategiska planens utgifter bara kan betalas ut under två år och konstaterade att det skapar mer stress i hanteringen.

6 Information om iakttagelser och granskningsresultat från utvärderingsverksamheten

Per E. Ljung (**Utvärderingssekretariatet**) presenterade iakttagelser och granskningsresultat från utvärderingsverksamheten (se bilaga 6).

Diskussion

Jenny Ekman (**Naturskyddsföreningen**) undrade om det finns uppföljning av de granskningsresultat som lämnats till Regeringskansliet. Per E. Ljung (**Jordbruksverket**) svarade att Regeringskansliet tar hand om resultaten men att han inte kände till om de dokumenteras i något system. Jenny Ekman undrade även om kommande stöd för djurvälstånd och den nya uppdelningen av bete av mjölkkor redan beaktats i utvärderingarna, exempelvis vilka som kan få ersättning och vilka som inte kan söka. Per E. Ljung förklarade att data bara sträcker sig till år 2025, så den delen ingår ännu inte i de pågående utvärderingarna. Sofia Björnsson (**Lantbrukarnas Riksförbund**) nämnde att nätverket sprider resultat, men att rapporterna ofta är svåra att hitta på Jordbruksverkets webbplats och att så är fallet även för forskare. Per E. Ljung höll med om att detta är ett problem och uppgav att kommunikationsenheten på Jordbruksverket håller på att se över detta för att underlätta åtkomsten framöver.

Josefine Johansson Zuazu (**Ekologiska Lantbrukarna**) undrade om gödselmedelsundersökningen som nämndes i presentationen gäller stallgödsel eller insatsmedel. Andreas Mattisson (**Jordbruksverket**) föreslog en bilateral kontakt för att ge svar på det. Elin Forsberg (**Naturvårdsverket**) kommenterade att ersättning till fång- och mellangröda har minskat kväveläckaget, men att måluppfyllelsen fortfarande är otillräcklig. Elin undrade vad som ligger bakom och vilka åtgärder som vidtas. Elin Forsberg frågade också vad den nya indikatorn för biologisk mångfald innebär och från vilken utvärdering den härstammar. Andreas Mattisson svarade att inga ändringsförslag kring fång- och mellangröda finns i den pågående planändringen, men att den aktuella utvärderingen låg till grund för förslag till 2028, särskilt i uppdraget om ingen övergödning. Per E. Ljung förklarade att indikatorn för biologisk mångfald avser ”jordbruksmark med höga naturvärden (HNV)” och att rekommendationen kommer från utvärderingen *Landsbygdsprogrammets effekter på biologisk mångfald 2014–2022*. Åsa Wolgast Broberg (**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**) kompletterade kring frågan om kväveläckage att huvudskälet till att indikatorn ligger något under delmålet främst beror på ersättningen för ekologisk produktion. Söktrycket är lågt för fånggröda men högt för mellangröda och sammantaget ligger det i en någorlunda bra nivå.

7 Information om planändringar

Åsa Wolgast Broberg (**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**) delade ut ett fysiskt dokument på mötet eftersom processen fortfarande var i ett tidigt skede och dokumentet ännu

inte var helt avstämt inom Regeringskansliet och med EU-kommissionen. Dokumentet var enligt Åsa Wolgast Broberg inte avsett för spridning, men kunde diskuteras internt och i en mindre krets i organisationerna. Åsa Wolgast Broberg förklarade vidare att förslaget är indelat i strategiska ändringar och notifieringar, vilket är en uppdelning som följer av ändringar av EU-förordningen. Åsa upplyste även om att underlaget innehåller några fel som ska kommuniceras till ledamöterna och att kvaliteten på bilagorna ska förbättras.

Åsa Wolgast Broberg meddelade att det om två veckor ska hållas ett extra möte med kommittén för att ge möjlighet för ledamöterna att ställa frågor, diskutera och lämna yttrande. Ett yttrande tas då emot på sittande möte.

Diskussion

Sofia Björnsson (**Lantbrukarnas Riksförbund**) undrade om tanken är ett muntligt yttrande den 16 juni. Åsa Wolgast Broberg bekräftade detta och påpekade att det är en omständlig process med skriftlig procedur kring yttrande. Sofia undrade vidare när man kan diskutera förslagen offentligt. Åsa svarade att det blir möjligt först när regeringsbeslutet är fattat. **Ordföranden** betonade vikten av en bra process med de förutsättningar som finns.

Jenny Ekman (**Naturskyddsföreningen**) lyfte att kommittén ofta får frågor i juli och undrar om samma sak gäller nu. Åsa Wolgast Broberg svarade att det inte är fallet. Jenny Ekman undrade vidare om ändringen av den strategiska planen kan medföra nya urvalskriterier för att bibehålla stallar, exempelvis djurvälstånd även för handjur. Pasi Kemi (**Jordbruksverket**) svarade att urvalskriterierna påverkas och att lönsamhetskravet kommer att sänkas och att det finns tydligt stöd för detta. Åsa Wolgast Broberg menade att man alternativt kan göra riktade utlysningar till mindre produktionsgrenar. Åsa förklarade att förslaget om ny djurvälståndssättning följer av ett uppdrag till Jordbruksverket, men att Jordbruksverket inte har något separat uppdrag att föreslå ytterligare djurvälståndssättningar. Jenny Ekman önskade skicka med frågan till nästa planperiod.

Jenny Ekman undrade om underlaget bara visar beloppen enligt hemställan och frågade om pengarna räcker. Pasi Kemi (**Jordbruksverket**) förklarade att Jordbruksverket i februari frågade alla länsstyrelser om deras behov och att förslagen bygger på länsstyrelsernas bedömningar och att de är förankrade internt på Jordbruksverket. Pasi erbjöd att skicka lägesuppdatering om man vill veta om de beräknade medlen är tillräckliga, men att det är Jordbruksverkets bedömning att så är fallet. Andreas Mattisson (**Jordbruksverket**) kommenterade att vattenåtgärderna går bra men att det var en väl tilltagen budgetram som det saknats förutsättningar att utnyttja fullt ut.

Sofia Björnsson (**Lantbrukarnas Riksförbund**) undrade över planen för pengarna till investeringsstöd för ökad konkurrenskraft. Åsa Wolgast Broberg svarade att det ska användas till stallar och inhysningssystem. Elin Forsberg (**Naturvårdsverket**) önskade få bekräftat att projektstöd inte omfördelas från områden där det finns efterfrågan. Pasi Kemi bekräftade att inga pengar flyttas från områden där det finns efterfrågan och att omfördelning görs mellan kompetensutveckling och samarbete och mellan myndigheter och budgetområden. Pasi förklarade

vidare att det är komplicerat att flytta pengar mellan budgetområden inom kompetensutveckling och samarbete och även att flytta överskott inom dessa till investeringsstöd för ökad konkurrenskraft, då allt detta kräver planändring.

Ordföranden sammanfattade att möte för diskussion och yttrande blir om två veckor. Det går bra att höra av sig vid frågor. Av Jordbruksverkets hemställan framgår bakgrunden till olika förslag. Den kommer att skickas ut via mejl.

8 Fördjupning om Gotland Grönt centrum

Susanne Welin-Berger (**Gotland Grönt centrum**) informerade om verksamheten (se bilaga 7). Gotland Grönt Centrum (GGC) är ett grönt kluster med syfte att samla, utbilda och utveckla de gröna näringarna på Gotland.

Diskussion

Jenny Ekman (**Naturskyddsföreningen**) undrade vilken definition GGC använder för projekt inom regenerativt jordbruk. Susanne Welin-Berger svarade att projektets ingång är att fokusera på resultatutvärdering, på vad som kontrolleras och på att erbjuda utbildningar. Affärsutvecklingen ska enligt Susanne innebära att man lämnar marken i bättre skick än när man kom, och inkluderar även sociala aspekter samt att hela företaget fungerar. Urve Laas (**EU-kommissionen**) undrade om satsningarna på naturbruksutbildning är en framgångssaga och om de är unika för Gotland med tanke på att det är en ö, eller bör spridas till andra delar av landet. Susanne Welin-Berger bekräftade att det finns skillnader mellan fastland och ö, med tätare samverkan på Gotland. Enligt Susanne planeras ett test av gotlandsmodellen i Hälsingland och en upphandling av naturbruksutbildning. Susanne betonade vikten av informationsspridning för att visa att utbildningarna finns. Jonas Bodenheim (**Hushållningssällskapens förbund**) kommenterade att det finns liknande upplägg även på annat håll. Josefine Johansson Zuazu (**Ekologiska Lantbrukarna**) undrade om satsningarna har lockat fler unga till lantbrukssektorn och menade att fler elever behövs på naturbruksgymnasierna. Susanne Welin-Berger svarade att det även finns ERASMUS som har tätt samarbete med näringen. Enligt Susanne finns även samarbete med vuxenutbildningen och att framförhållningen är god. Grundkurser behövs enligt Susanne för att få ut elever till lantbruket. Urve Laas (**Kommissionen**) undrade över könsfördelningen i utbildningarna. Susanne Welin-Berger svarade att det varierar över åren, men att rekryteringen är öppen för alla. På lantbrukssidan är det dock flest män, medan inom häst- och smådjurssektorn är det flest kvinnor.

9 Nationella nätverket för GJP informerar om sin verksamhet

Ulrika Holmgren (**Nationella nätverket för GJP**) informerade om nätverkets verksamhet (se bilaga 8). Vissa delar av verksamheten som rör AKIS och EIP ligger under budget beroende på att man legat lågt med innovationssupporten med tanke på långa handläggningstider. AKIS live är en ny kanal där man sänder i tre sociala kanaler samtidigt. Det går att ställa frågor och få svar under sändning och avsnitten spelas in och läggs ut efteråt. Nätverket har också i uppdrag att bistå förvaltningen med att sprida resultat.

Diskussion

Jenny Ekman (**Naturskyddsföreningen**) kommenterade att tematiska nätverk kommer att startas för att ha en diskussionsplattform för olika frågor. Intresseanmälan har gått ut men Jenny kan vidarebefordra om någon önskar.

10 Information från Förvaltningsmyndigheten

Andreas Mattisson (**Jordbruksverket**) informerade om att Jordbruksverket sedan en månad har en förstärkt grundberedskap vilket är ett läge mellan normalitet och kris. Detta beror på den rådande vattensituationen och energiproblem kopplade till kriget i Iran. Jordbruksverket följer utvecklingen, sammanställer underlag åt Regeringskansliet och har fått i uppdrag att hantera krisstöd för jordbruk, fiskeri och vattenbruk. Dessutom ansvarar Jordbruksverket för krishantering av smittutbrott, särskilt fågelinfluensa, som kan få stora marknadseffekter. Ersättningen som ges är ofta otillräcklig, vilket innebär betydande samhällskostnader för en hållbar livsmedelsindustri.

Regeringsuppdraget om en naturrestaureringsplan, där flera myndigheter deltagit och som Naturvårdsverket hållit ihop, överlämnades till Regeringskansliet i februari. Arbetet följer av EU:s naturrestaureringsförordning som gäller sedan 2024 och den första avstämningen är 2030.

Arbetet med reformen av EU-stöd för jordbrukspolitiken och även för havs-, fiskeri- och vattenbruk pågår intensivt med flera regeringsuppdrag. Det är två stora uppdrag kvar att rapportera. Underlag ska lämnas till Regeringskansliet i oktober. Tillväxtverket håller ihop ett uppdrag eftersom det föreslås stora strukturella förändringar i politiken. Samtidigt pågår EU-förhandlingar med mål om införande till 2028.

Det pågår arbete med tre större revisioner: IAKS-revisionen från 2024 som förväntas avslutas inom kort. Gällande revisionen om projekt- och investeringsstöd från 2025 har det inte kommit någon formell rapport än, utan bara en fingervisning om vad revisorerna sett. En ny revision från kommissionen med uppföljning av IAKS och även ekologisk certifiering inleddes i mitten av maj. Det pågår också årliga revisioner av Statskontoret. Andreas kommenterade att revisioner kan låta besvärligt, men att det är viktigt att värna om skattepengar.

Diskussion

Ordföranden frågade angående redovisningen av uppdrag i oktober hur Jordbruksverket ser på att tänka nytt kring horisontella frågor inom den nya planen. Andreas Mattisson (**Jordbruksverket**) svarade att syftet med reformen är att flytta flexibilitet och prioriteringar från EU-nivån till nationell nivå, vilket möjliggör prioritering mellan olika områden. Det är viktigt att hitta mer tvärssektoriella arbetssätt och inte jobba sektorsvis kring sådant som innovation, besöksnäring och finansieringsinstrument. Det finns stora möjligheter att hitta synergier och strukturella lösningar. Andreas menade att processen tar lite tid och att det är viktigt att nyttja möjligheterna som ges.

Josefin Hjort (**Havs- och vattenmyndigheten**) kommenterade att uppdraget om förslag till åtgärder i relevanta delar ska samverka med olika intressenter, och hon undrade hur den samverkan har skett eller ska ske. Alternativt önskade Josefin få uppgifter om kontaktperson. Andreas svarade att det är Tillväxtverket som håller ihop uppdraget, men att han känner till att det finns saker som är inplanerade och det även på Jordbruksverket inom CAP via nätverket. Andreas föreslog att de kan höras om kontaktperson. Jenny Ekman (**Naturskyddsföreningen**) inväntade mer information via förenklingsgruppen och undrade om detaljeringsgraden och om det handlar om slutliga förslag. Andreas svarade att Regeringskansliet har beställt ett tekniskt underlag. De vill se en bredd av förslag och det kommer att behövas prioriteringar och budgetfördelningar för att Regeringskansliet ska kunna bereda förslagen. Hur detaljerat underlaget blir är ännu oklart och EU-regler och budget är inte klara.

11 Information från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Åsa Wolgast Broberg (**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**) lyfte att regeringen i februari presenterade en strategi för CAP 2030 om prioriteringar. Strategin finns på regeringens hemsida, under EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Strategin är en av utgångspunkterna för uppdragen till Jordbruksverket. Samtal pågår med Jordbruksverket om de skalbara förslagen och det pågår även samtal om de samiska delarna inklusive Sametinget. Förhandlingar pågår i flera spår, en kring budget, en kring NRP-förordningen och en om CAP-delarna. Det pågår dialog i olika instanser på EU-parlamentet och i rådet. Åsa uppfattar att arbetet inte har kommit så långt med CAP, men att arbetet med NRP kommit lite längre. Man har flyttat artiklar från NRP-förordningen till CAP-förordningen, men det finns delar som ligger kvar i NRP. Det ska komma en allmän inriktning från nuvarande ordförandeskapet gällande NRP-förordningen omkring den sista juni och man ska även lämna en framstegsrapport för CAP. Det finns utestående frågor som diskuteras mellan medlemsstaterna främst kring inkomststödet.

Vidare har det inkommit förslag från myndigheterna om restaureringsplanen. Den bereds och utkast skickas till EU-kommissionen i september. En utredning om hur man kan stärka livsmedelsproduktionen i norra Sverige ska lämnas i juni 2027.

Slutligen nämnde Åsa Wolgast Broberg att regeringen fattat beslut om krisstöd till jordbrukssektorn med anledning av problemen i Hormuzsundet. Stödet riktar sig till jordbruksföretag med växtodling, både med ekologisk och konventionell produktion.

Ordföranden meddelade att ett sakråd och en hearing hålls den 4 juni och att det är Regeringskansliets metod för att skapa dialog med intressenter. Dessutom har fem-sex rundabordsamtal anordnats, där 8–14 personer har fördjupat sig i vissa frågor om livsmedelsstrategin eller inkomststöd inom CAP, inkomststöd och liknande. Vid dessa möten har även statssekreterare eller minister deltagit.

Diskussion

Sofia Björnsson (**Lantbrukarnas Riksförbund**) undrade om konkurrenskraftsfonden även omfattar jordbruk, vilket hon fått olika signaler om. **Ordföranden** svarade att det är lite oklart men att han uppfattar skrivningar som ganska breda. Sofia undrade hur det ser ut med innovation och Horizon. Åsa Wolgast Broberg svarade att Horizon kan erbjuda stora möjligheter, men att flera olika ämnesområden ska inrymmas i fondens budget.

12 Information från EU-kommissionen

Urve Laas (**EU-kommissionen**) resumerade att KOM förra sommaren lämnade förslag inför nästa programperiod och att förhandlingar om detta pågår. För närvarande arbetar KOM med CAP-rekommendationer som ska tas fram för varje medlemsstat och vara klara i slutet av året. Rekommendationerna omfattar samtliga tematiska områden samt ett ytterligare område för landsbygdspolitiken. I förslaget till NRP-förordningen är en del av budgeten inte öronmärkt och minst 10 % av den delen ska gå till landsbygdsutveckling i form av Leader, AKIS och annat.

Vidare har KOM lagt fram förslag till handlingsplan för gödsel med anledning av problemen i Iran, dels för att hjälpa jordbrukare inför odlingssäsongen, dels för att på längre sikt minska beroendet av fossilt framställda gödselmedel.

När det gäller genomförandeläget idag sett till återbetalningen från EU efter medlemsstaternas begäranden om utbetalning, vilket sker med viss fördröjning, ligger SE på 42 % vilket är cirka 10 % över EU-genomsnittet som ligger på 32 %.

Diskussion

Sofia Björnsson (**Lantbrukarnas Riksförbund**) undrade hur KOM arbetar med rekommendationerna och vilken legal status de har. Urve Laas svarade att de som sagt tänkt publicera dem i slutet av året och att de nu är i ett tidigt stadium, men att en iakttagelse är att de är mindre omfattande nu än i förra programsiftet. KOM arbetar på ett annat sätt nu. Till sommaren ska rekommendationerna beredas inom KOM. Man arbetar för att det ska bli kommunikation från KOM:s sida. **Ordföranden** kommenterade att det är en konstruktiv approach från KOM, vilket är en god ambition.

13 Övriga frågor

- **Ordföranden** meddelade att ledamöterna kan mejla kommentarer om lägesrapporten till ÖK-sekretariatet och förklarade att man till kommande möten ska se över hur diskussionsmöjligheterna kan förbättras.
- Josefine Johansson Zuazu (**Ekologiska Lantbrukarna**) förstod att man måste skruva på mål men efterfrågade lösningar för vad som kan göras på längre sikt för att komma åt grundproblemet för ekologisk produktion.
- Stefan Carlsson (**Länsstyrelsen**) meddelade att länsstyrelserna nu börjat få in ansökningar där AI har ingått i processen. Det kan bli framtiden och det visar att sökandena nu ligger före myndigheterna.
- Thérèse Ljungquist (**ÖK-sekretariatet**) informerade kort om kommunikationsaktiviteter som genomförts sedan förra mötet och meddelade att informationen kommer att bifogas rapporten (se bilaga 9a-9b).
- Jenny Ekman (**Naturskyddsföreningen**) meddelade att hon skulle sluta på föreningen och tackade för möten och för gott samarbete.

14 Nästa möte

Det bestämdes att nästa möte ska hållas digitalt på förmiddagen den 18 november.

15 Mötets avslutande

Ordföranden tackade samtliga deltagare och avslutade mötet.

Tobias Olsson
Ordförande

Thérèse Ljungquist
Övervakningskommitténs sekretariat

Protokollet har signerats, men på grund av krav på tillgänglighetsanpassning publiceras det utan namnunderskrifter på webbsidan